בַּאָר הַנוֹלַה

יַרִישָׁלְמִי ט וְרָבֵנו יוֹנָה 🖰

ה. *"אָם טָעָה בְּבָרְכַּת יוֹצֵר בְּעָנִין שֵׁצָּרִיךְ לַעַמֹד אַחֶר הַ**פְּסֵק** (וְעַיֵּן לְקַמֶּן (בּה*וֹ* סִימֶן (כֹּיִסִּא): (בי) תַּחָתַיוֹ, אָם טַעַה (בּי) מִקְרָשַׁה וָאֵילַךּ אֵין הַשַּׁנִי צַרִיךְ לְהַתַחִיל אֵלַא מִמַּקוֹם (ו) שַׁפַּסַק: הגה דְּהַיִנוּ שָׁמַתְתִיל מָקְרָשַׁה ^{(ו) (בח)} וָאֵילַךְ, וָאָם טַעַה קֹרֵם קִרָשׁה צַרִיקּ לְהַתְחָיל ^(בט) בַּרֹאשׁ (חוב ובנו יונה והוא״ש פוק אין שמדין והגהות מיימוני פרק י מהלכות תפלה וטוד):

ס דִּין בָּרָכוֹת לָקְרִיאַת שְׁמֵע וְאָם צְרִיכִים כַּנְּנָת, וּכוּ ה׳ סְעִיפִים:

א בְּרָכוֹת יא וְכְרַבְּנָן הַרִייף. ב טור. ג שָׁם יג ובירדשלמי הף ר. ד רב האי והרשב"א מֶהָהִיא רְבָרְכוֹת רָף יב.

א. "בָּרָכָה שָׁנָיָה (מּ אַהַבַּת עוֹלֶם. (הגה וְיֵשׁ אוֹמְרִים אַהֲכָה רַבָּה (ב) וְכֵן נוֹהֲגִין בְּכָל אַשְׁכְּנֵו). פּוֹתַחַת בְּבָרוּךְ מִפְּנֵי שָׁהִיא סְמוּכָה לְבִרְכַּת יוֹצֵר אוֹר. וְאִם הִיא פּוֹטֶרֶת בָּרְכַּת הַתּוֹרָה, עַיֵּן לְעֵיל סִימָן מז: ב. יקַרָא קָרִיאַת שָׁמַע בְּלֹא בְּרָכָה יָצָא יְדֵי 🗅 תוֹבַת קָרִיאַת שָׁמַע, ^{(ג) י}וְחוֹזֵר וְקוֹרֵא ⁽⁶⁾° הַבְּרָכוֹת בְּלֹא קְרִיאַת שְׁמַע. * וְנִרְאֶה

שַעַרַי תִּשׁובָה

ַיְחָלִילָה מֵת. וְכָתַב בַּלְבוֹשׁ, הַטַּעֵם שֶׁבְּצִבוּר עוֹנִין בְּקוֹל רֶם קְדָשָׁה ווֹ, שֵׁיֹאמְרוּ הַצְבוּר בְּיָחֵר הָגְמַת הַמַּלְאָכִים, עַיֵּן שָׁם. וְדַּוְקָא בְּצִבוּר, אֲבָל בְּיָחִיד מְבֹאָר בְּסִימָן קלב שֶׁאוֹמֵר בְּלַחַשׁ, בַּן כָּתַב בְּאֵלִיָּה רָבָּה, עַיֵּן שָׁם. וְשָׁם כָּתַבְתִּי בְּשֵׁם שַׁלְמֵי צְבוּר לְעִנְיַן קְרָשָׁה דְּסִדְרָא שֶׁבְּיָחִיד אֵין קְפִירָא אָם אוֹמֵר בְּקוֹל רָם, עַיֵּן שָׁם, וְהוּא הַוִּין כָּאוֹ: ס סא, עַיֵּן בַּאֵר הישב וְעֵיֵן בִּרְבֵּי יוֹסֵף הִמְבֹאָר בְּבֵית יוֹסֵף שָׁנֵּם אַחַר יוֹצֵר הַמְּאוֹרוֹת אֵין לַעֲנוֹת אָמֵן רַק יָסַיֵּם עִם הַשְּׁלִיתַ צִבּוּר, וּדְלֹא כְּיֵשׁ נוֹהֲגִין לַעֲנוֹת אָמֵן אַתַר יוֹצֵר הַמְּאוֹרוֹת וְלֹא אַתַר הַבּוֹחֵר, עַיַּן שָׁם. וּבֶאֲמֶת שָׁפֵּן מַשְּׁמַע מִלְשׁוֹן הַבֵּית יוֹפֵּף, אַךְּ מִפְּשִׁיטוּת לְשׁוֹן הַשְּׁלְחָן ערדה משמע דְּזַדְקא אַחַר הַבּוֹחֵר בִּיוָן שֶׁהוּא סְמוּהְ לִקְרִיאַת שְׁמַע הָחֵי בְּמַפְסִיק בֵּין הַבְּּרֶכָה לַדָּבָר שֶׁמְבָרָךְ עָלָיר, וְצָרִיךְ עִיּדְן. וּמְבֹאָר בְּבֵית יוֹפַף שָׁאָם סְיֵם לְּדֶּם הַשְּׁלִיחַ צִבוּר עוֹנֶה אָמן, אָלָא שַאַין לוֹ לְמַהֵּר לְסַיֵּם לְדֶּם אָלָא יְסַיֵּם בְּשָׁוָה וְאָז לֹא יַעֲנָה אָמֵן הְּהָרִי כְּעוֹנֶה אַחַר בּרְכוֹתָיו. וְעַיֵּן לְקַפֶּן סִיפָן סא בְּצַרְכֵי מֹשֶׁה שֶׁבְּאָמֵן יְכֵוּן אֵל מֶלֶּוּ נָאֶמֶן, וּמִכָּל מָקוֹם בְּהַשְׁלָמֵת הַשָּׁלֹשׁ תַּבוֹת יִסְמֹן: עַל מַה שָׁשׁוֹמֵעַ מִפִּי הַשְּׁלִיחַ צְבוּר בְּשֶׁחוֹזֵר ה׳ אֱלֹהִיכֶּם אָמֶת, אָבָל בְּיָחִיד יֶשׁ לוֹ לוֹמֵר אֵל מֶלֶךְ נָאֶמָן, כִּידָן שְׁבַּוֹיַהַר קוֹרֵא לוֹ מְעָנְת וְגר, עַיֵּן שְׁם.

הבשל״ה כמב שנואה בעיניו מנהג הספרדים שלא וענה אמן. ויסים עם השלים צבור כני שלא להססיק בין האהבה לקבלת על מלכות שמים, ולכן בין בשחריות ובין בערבית הָסָיִם בְאַהָבָה, וְשוֹב אַחַר הַפְּסִיק שָׁל הָריאַת שְׁמַע חוֹתר ומַתְחיל וְאָהַבְּהָ, יַצוֹ שְׁם. ומְפֶל בְּקוֹם אַם סִיֵם לְיֶם הַשְּׁלִיה צבור יַשׁ לַעֲנוֹת אָמן וִיכִּוּן אַל מְלֶר נְאָמָן בְּמוֹ שְׁפָּתוּב בְּסִיקוּן סא. ועצן בפרח שדשן קלל א סיפן טר השעם קלא ישנה אמן אף על גב דפתר להפסיק מפני וראה וכבדי במר סיפן סר. פיון שעוסק בשבחר של פקחם אין לד להפסיק בשבח אחר. עון שם שבתב, במי שעריה להגיח שלית התפלין רהוא אחר ברוף שאמר, לבפחקה ויניקם בין מומור למומור, ובריעבד אם הגיקם בין ברוף שָאַמָר לפסוקי דִומְרָה לֹא הפסיד הבְּרָכָה, צַבּין שָׁם. וְצַיַן לְצֵיל סִימָן גג בְבָאַר הַיִּעָב סְצִיף קַשָּן גג בְאַר הַיִּעָב סְצִיף קַשָּן גג בְאַר הִישָב סְצִיף קַשָּן גג בְּאַר הִישָב בּיִינָ בְּיִים וּמָה שָׁבָּחָב שְׁם וּלְקָפֶּן סִימָן סר:

ס הפרכות. עון באר הישב והשהגיו על פי האר"י ז"ל אומרים אהבת עולם כמו שכתב המחבר. רק בשבת יש לומר אהבה רבה במבאר בספר פרי עץ חיים. וכתב בשלמי צבור

באר הימב בֶּעֵי עִשֶּׁרָה, דְּאִיתָא בְּבָרָכוֹת, סוֹפֵר מִכֶּרֶךְ וֹבוּר יוֹצֵא, מֶגֵן אבְרָהֶם: (ה) סא. דְשֶׁם

דּוְקָא בְּקְרִיאת שְׁמע וּבְתָפָלֶה, אָבֶל בִּשְׁאֶר בְּרָכוֹת כְּגוֹן בְּרָכּת הנֶהֵנִין וְדוֹמֵיהָן לֹא

בַאור הַלְּכָה

הרמָ״א בְּמה שָׁפִּיֵם, וְעיֵּן וְכוּ״, היְנוּ, בְּמה שָׁבָּתב שָׁם הּאְפִּלוּ בִּיחִידִי לֹא חִיְשִׁינֶן לְהַפְּסֵק בָּזָה, אָבַל יוֹתֶר נָכוֹן לֵאמֹר, מִדְּסָתם הבֵּית יוֹסֶף בּשֵּׁלְחַן עַרוּךְ לְהוֹרוֹת הְדְעָתוֹ שָׁלֹא כְּהַרָמִ״ה, רק הְדִבְרֵי רבֵּנוּ יוֹנָה כִּפְשָׁטָן הֹאִפְלּוּ סִיֵּם הבּוֹחֵר לְדֵם הְשִׁלִית צָבוּר לֹא יְעָנֶה אָמֵן על השְׁלִית צְבוּר מִשׁוּם הָפְּסֵק, וְכתֵּרוּץ הָרְאשׁוֹן שָל הבֵּית יוֹסַף, עיַן שָׁם, וְוָה אֵין שׁיָּךְּ רק בְּכִרְכּת הבּוֹחֵר, אְבָל אחר יוֹצֵר המָאורות יַשׁ לעגות אָמֵן אָם בְּדִיעָבד סִיֵּם לְדֶם השְׁלִית צְבּוּר, אָכֶל לְכֹתְחַלָּה צַרִיךָ: לְסַיָּם בִּשַׁוָה עָם השָׁלִיה צָבּוּר בָּדֵי שַׁלֹּא יָצְטַרֵךְ לְעָגוֹת אֲמֵן, וְכֵן סוֹכֵר בְּבֵית יוֹסֵף, עיֵּן שָׁם תַּלֹא כְּדַעַת הַרַסָ״א פֹּה בְּהַנָּהִ״ה]. וְזָה שֶׁבָּתב רֹמֶ״א, וְעיֵּן וְכוּ׳, היִגוּ, דִּגוֹהְגִין הכֹּל כִּדעת הרא״שׁ לְסיֵם אף בִּרְכֹּת אהָכָה רבָה לְדֶם השִׁלְית צְבּוּר וַלעגות אחָרָיו אָמֵן, וּכִמוֹ שָׁבָּתב בִּדרָכֵי משָׁה, וָכֵן משָׁמע בְּבֵאוּר הגִּרָ״א כּפֵּרוּשׁ השני הנה שפתבנו, שפתב בסעיף קטן יב ששם פסק בדעת הרא״ש והרק״ה וְכוּי, משְמע דְדעת הבֵּית יוֹסֵף בּשַּׁלְחָן עָרוּךְ לֹחְלֹק גם על הרמ״ה. וּלְפִּי עִנְיּוּת דּעְתִּי, בְּבֵית יוֹפֵף אֵין שוּם רְאָיָה שָׁיִּסְבּר בְּעצְמוֹ בְּהרמִ״ה, רק שָׁמֵבִיא רְאָיָה מִמֶּנוּ לְדְכָרָיוּ, וְסָבר הבֵּית יוֹסֵף דְּיוֹתֵר טוֹב שֶׁיְסיֵּם בְּשָׁוָה לָצֵאת יְדֵי הכֹּל, וּבָוָה יוּסר תְמִיהת השׁעָרֵי תְשׁוּכָה לְהֹמְעַיֵּן: הֹ * אָם טָעָה וְכוּ׳ מִמָּקוֹם שֶׁפָּסַק. אָפַלוּ אָם לֹא יַצָא זֶה השָׁנִי עִדיָן בְּמִהְצִית הַרָאשׁוֹנָה שֵׁל הבְּרַכָה, וְאָם כֵּן יִצְטַרֶךְ אחר כַּדְ לֹתְזֹר וּלְכָרֵךְ בְּעִצְמוֹ מְחָלֹת הבְּרָכָה וֹחְתִימֶתָה, אף על פִּי בֵּן מֻתָּר, בֵּיוָן שַבָּזָה מוֹצִיא רבִּים יָדֵי חוֹבָתָן, הַגִּמת החִין המִבֹאָר לְקמֶן בִּסִימֶן קכו סַעִיף ב רָמיְרֵי בְּכָל גּוְגֵי, עיַן שָׁם. וְגִרְאָה דְּזָה דִּוְקָא בִּוְמן שָׁהמִנְהָג לְהוֹצִיא בּבְּרָכוֹת, אָבֶל כָּהיוֹם אַסוּר לוֹ לָהתְחִיל מֵאֵמִצע הבָּרָכָה אָם עִדיוַ לֹא אַמר בּעצְמוֹ: ב * וְגַרְאֶה לִי שֶׁטוֹב וְכוּ׳. עיֵן בִּפְרִי מְגָּדִים שֶׁכָּתב, שַׁכּוָנת השֵׁלְחָן עָרוּךְ בָּוָה משום שחושש לְדעת רב האי שפוסק דְּלֹא יָצָא כְּתִקוּנָה בְּלֹא בְּרָכוֹת. וְהוּא לְפֶּלָא, הַהְלֹא אִפְּלוּ לְדעת רב האי הפֵּדֶר אֵינוֹ מִעבֵּב כְּלָל, וּמְבֵּיוָן שָׁחוֹזֵר

נְתָבֶּאֵר דְּעוֹנִין אַחְרָיו אָמֵן: (ו) שֶׁפֶּסק. אָכֶל לֹא מֵראשׁ, דְּהָנֵי בְּרֶכָה לְבשֶׁלֶה, מֶגַן אברהם: (ו) ואילף, טעה מאופנים ואילה אין צריה לחזר, אלא מלאל ברוה ואילה, דְּמִשֶּׁם וְאֵילֶךְ בְּתְחִלֹת בְּרֶכֶה. טֶעָה בְאוֹפנִים מתְחִיל מֵאוֹפנִים וְאֵילֶךְ בִּיוָן שֶׁפְּיֵם קרוש סַיֵּם הבְּרֶכֶה, עיֵּן מֶגֵן אבְרָהֶם: (6) הבָּרֶכוֹת. ואָפָלוּ לֹא קְרָאָן כְּלֶל יָצֶא יְדֵי חוֹבת קְרִיאת שָׁמע, עיַן סִימֶן גח סֶעִיף ר. כָּתוֹב בְּסַפֶּר הכּוָנוֹת, אֹרְבּע זְכִירוֹת הֵם, וְהֵם: אֹ׳, זְכִירת מתּן תּוֹרֶה כְּמֶה שֶׁנֶאֱמֹר

זָכוֹר אֶת יוֹם אֲשֶׁר עֶמִדְתָּ וְגוֹי׳, ב׳, זָכוֹר אֵת אֲשֶׁר עֶשֶׂה לְףְ עָמֶלֵק. ג׳, זָכוֹר אֵת אֲשֶׁו עֶשֶׂה ה׳ לְמִרָיָם וְגוֹי. ד׳, וְכִירָת מִצְרָיִם. וְהָאַרְבֵּע וְכִירֹת אֵלוּ יְכַרֵּן, כְּשֵׁיֹאמֵר וּבָנוּ בְחַרְתָּ יְכֵּוּן בְּמַצֵּמֵד הַר סִינֵי שֶׁאָז בָחַר בָּנוּ מִפֶּל עָם וְקַרְבָנוּ לְקַבֵּל תּוֹרָתוֹ, לְשִׁמְךּ הַנְּדוֹל יְכֵוּן מַעַשַּׁה עַמַלַק, כִּי אַין הַשָּׁם מַלָּא עַד שִׁיָּמַחָה שׁם עַמַלַק, לְהוֹידוֹת לְךְּ יְכַוּן שְׁהַפְּה

משנה ברורה

שָּמְכַרְכִין עָלָיו לְהַבְּּרָכָה שֶׁלְפָנָיו, אֲכַל בְּכִרְכַּת יוצֵר אור גַם הוא מוֹדֶה ּלְדִינָא לְהַרַמָּ״א בָּזֶה, דְאָם סִיֵּם קֹדֶם הַשְּׁלִיתַ צְבּוּר וֵשׁ לַעֲנוֹת אָמֵן אַתַרָיו, וְעַיֵּן בְּבֵאוֹר הַלָּבָה: (כה) סִימֵן סא. בְּסַעִיף ג בְּהַגַ״ה דְּשָׁם נְתַבָּאֵר רָגַם בְּכַרְכַּת הַבּוֹתֵר הַמִּנָהָג לְסַיֵּם קֹדֵם הַשְּׁלִית צְבּוֹר וַלַעַנוֹת אַמֵּן אַתַר הַשְּלִיתַ צָבּוּר, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב בְּדַרְבֵי מֹשֵׁה בְּסִימָן זָה, וְהַשַּעַם, דְּבְרָכוֹת קריאַת שַׁמַע אַינַן דומות לְשַאַר בַּרכוֹת הַמַּצוֹת, שַהַרִי אַין מבַרכין אַשׁר קַרְשַׁנוֹ בַּמַצְוֹתֵיו וַצְוָנוֹ לָקָרוֹת שַׁמַע, אֵלָא בַּרָכוֹת בַּפַנֵי עַצְמַן הַן וְתַקְנוֹ לָבֶרֶךְ אוֹתָם קֹדָם קָרִיאַת שָׁמַע, לָבֵן אֵין תַשַּׁשׁ בִּמָה שַׁמַּפְסִיק בֵּינָם לְקָרִיאַת שָׁמַע. וְעַיֵּץ בָּאַחַרוֹנִים שֶׁהֶעְתִּיקוֹ כַּלְּם אֶת דִּבְרִי הַרַמְ״א לְדִינָא, דְאָם סְיֵּם בּרְכַּת הַבּוֹתֵר קֹדֶם הַשְּׁלִית צִבּוּר נֵשׁ לַעֲנוֹת אָמֵן אַתַר הַשְּׁלִית צִבּוּר, אַך יותר טוב שַיְסַיֵּם בְּשָׁוָה עם הַשְּׁלִיתַ צִבּוּר וְלֹא יִצְטָרֵךְ לַעֲּנוֹת c לְכַתְּחִלֶּה o אָמֵן אַחֲרָיו. וְעַדֵּן בְּדֶרֶךְ הַתַּיִּים שֶׁכָּתַב דְּאֵין לַעֲנוֹת אָמֵן אַתַר בְּרָכָה אַתֶּרֶת בין אַהַבָּה רָבָּה לְשַׁמֵע: הֹ (בו) הַתְּבִּיוֹ, דְהַיִנוֹ, שַאֵינוֹ יוֹדֶע לְחַזֹר לִמְקוֹמוֹ: (כוֹ) מִקְדָשָּׁה וְאֵילָךְ. דְהַיְנוֹ, בְּהָאוֹפַנִּים אוֹ בְּלַאֵל בָּרוֹךְ נְעִימוֹת: (כח) וְאֵילֶךְ. אָם בְּאוֹפַנִּים טַעַה צַרִיךְ לְהַתְּחִיל מִוְהָאוֹפַנִּים, וְאָם בְּלָאֵל בַּרוּךְ נְעִימוֹת צָרִיךְ לַתֲזֹר לְתְתַלַת לָאֵל בַּרוּךְ נְעִימוֹת, וְאַף דַּקַימָא לַן לַקַמַּן בִּסִימַן קכו דָהַשֵּׁנִי צַרִיךְ לְהַתְּחִיל מִתְּחַלַת הַבַּרַכָה שַשַּׁעַה הָרָאשוֹן, 🐿 שַׁאנֵי הָכָא, דְּמִבּיוַן שֶׁעֵנוּ קַדוֹשׁ קַדושׁ, מִשַּׁם וְאֵילַךְ בִּתְּחִלֵּת בְּרָכָה דָּמֵי: (כמּ) בָּרֹאשׁ. שֶׁאֵין תוֹלְקִין בְּרָכָה אַתַת לִשְׁתַּיִם. כּי וְזֶה דַּוְקָא פִּזְמַן שֶׁהָיוּ נוֹהַגִּין לְהוֹצִיא פְּכִרְכַּת קְרִיאַת שְׁמַע, אֲכָל כְהַיּוֹם שַהַמִּנָהָג שַבַּל אַתַד מִבָרָךְ לְעַצָּמוֹ וָאֵין שוּם אַתַד יוצא בִּבְרָבַּת שׁלִיתַ צָבּוּר, אָם נִשְׁתַּתָּק הַשְּׁלִיתַ צָבּוּר בְּבַרְכַּת יוֹצֵר אוֹר וּכְהַאִי גַוּנַא בְּכַל

הַבּּרֶכוֹת [לְבר מִהְפִּלֶה], אַסוּר הַשַּׁוֹנִי הַעוֹמֵד תַּתְתָּיו לַתֲזֹר וּלְהַתְחִיל מִשְּקוֹם שֶׁבְּבַר אָמַר מִתְּחָלֶה בְּעַצְמוֹ: א (א) אחבת עולם. פרוש, תחלת הברכה מתחלת אהבת עולם, 👁 אבל כל נסח הברכה וחתימתה היא כמו שאנו אומרין בברכת אהבה רבה. אַף לַדְעָה זו: 😩 וָבָן נוֹהָגִין. הַיָנוּ בַּבֹּקַר, אַבַל בַּעָרָב נוֹהַגִּין לוֹמֵר אָהַבַּת עוֹלָם. וְהַשַּעֵם שַׁנָהַגוּ לוֹמֵר בַּבֹּקַר אַהַבָּה רָבָּה, מִשׁוּם דְּבָתִיב

מַדְשִׁים לָבָּקָריִם רַבָּה אֲמוֹנַתָּדָּ. וָכָל זָה לְבַתְּתְלָּה, וּט אֲבַל בְּדִישַבֶּד אַף אִם אָמֵר כְּל הַנַּסֶת שֵׁל אֲהַבָּת עוֹלֶם בַּבֹּקַר, יָצָא יְדִי תוֹבְתוֹ: 🗅 😩 (ג) וְתוֹזֶר יקורא וכוי. רוצה לופר, 🌣 אַף על גַב דְּאָינַן מעַכְּבוֹת לְקָרִיאָת שׁמַע וִיוֹצָא יְדִי תוֹבֶת קַרִיאָת שׁמַע אַף אַם לא בְּרֶךְ כָּלָל, מַבֶּל מַקוֹם יְדֵי

שַּׁעַר הַאָּיוּן זַ חָיִי אָדָס: א (מ) בַּ״ח ופְרִישָׁה: (ז) פָשׁוּט: בּ (ג) הַגְּרָ״א ופְרִי מְגָּדִיס: זַ חָיִי אָדָס: (י) אַלְיָה רַבָּה וְשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה: הֹ (יל) לְבוּשׁ וּמָגֹן אַבְרָהָס: (ת) חַיֵּי אָדָס: